

درآمدی بر معماری ژاپن

به کوشش: مرتضی نیک فطرت
حسام عشق صنعتی

www.ketab.ir



سرسناسه	:	نیک فطرت، مرتضی
عنوان و نام پدیدآور	:	درآمدی بر معماری ژان / به کوشش مرتضی نیک فطرت، حسام عشقی صنعتی.
مشخصات نشر	:	تهران : کتاب فکر نو، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۳۶۸ ص..
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۹۸۵-۷۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
رده بندی کنگره	:	NA۱۵۵۵
رده بندی دیویی	:	۷۲۰/۹۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۶۰۴۵۲۱



درآمدی بر معماری ژان

به کوشش: مرتضی نیک فطرت، حسام عشقی صنعتی

چاپ اول	۱۴۰۰
مدیر تولید	آرش حیدریان
طراحی جلد	آرش حیدریان
ناشر	کتاب فکر نو
لینوگرافی / چاپ	ولیعصر
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۲۰۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸۶۰۰۶۹۸۵۷۷۰

فروشگاه و مرکز بخش کتاب

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، نبش خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۶
کتاب فکر نو ۶۶۴۱۶۱۰۰

فروشگاه اینترنتی فکرنو؛ خریدی کاملاً متفاوت را تجربه کنید

● Fekrenobook.ir ● Fekrenobook ● Fekreno

فهرست مطالب

معاصر

- ۱۳..... در جستجوی دانش و پیامدهای آن.....
مرتضی نیک‌فطرت، حسام عشقی‌صنعتی
- ۲۷..... زایش و مرگ مدرنیته در تلاقی لوح سپید هیروشیما و صفحه نقره‌ای تینیان.....
احسان حنیف
- ۳۵..... معماری مدرن ژاپن؛ از آغاز تا به امروز.....
حسام عشقی‌صنعتی، مرتضی نیک‌فطرت
- ۶۷..... قهرمان تنهای مدرنیسم؛ ظهور باشو در کالبد انسان قرن بیستم (کارلو اسکاریا).....
نیما حقوقی‌نیا، حمید ترابی
- ۸۷..... از شیفتگی تا معماری؛ روایتی درباب تأثیر ژاپن بر زندگی رایت.....
نیما حقوقی‌نیا، هادی حامدباغی
- ۱۰۳..... کنزو تانگه و گفتمان شرقی جهانی.....
محیا صادقی‌پور
- ۱۱۳..... کیشو کوروکاوا؛ از متابولیسم تا هم‌زیستی در عصر حیات.....
رضا چمن‌نژاد
- ۱۴۵..... آراتا ایسوزاکی؛ معماری بدون سبک.....
سپیده برزگر
- ۱۳۹..... فومیهیکو ماکی.....
سپیده برزگر
- ۱۵۳..... شین تاکاماتسو؛ خلق معماری زیبا.....
سپیده پیامی‌آزاد، هما ذاکری
- ۱۶۳..... تادائو آندو؛ چگونه معماری را آموختم.....
مرتضی نیک‌فطرت، بهرنگ دریای لعل
- ۱۷۵..... تادائو آندو، انتزاع سنت و مدرنیسم.....
پدرام علی‌بیکی
- ۱۸۳..... شیگرو بن؛ شوالیه شرایط بحران.....
حسام عشقی‌صنعتی
- ۱۹۳..... تویو ایتو؛ تحقق فانتزی‌ها.....
حسام عشقی‌صنعتی
- ۲۱۳..... معماری آینده، کنگو کوما.....
محمد سیمری
- ۲۲۵..... کنگو کوما؛ معماری از جنس دستان ما.....
حمید شاهی

- ۲۳۵..... ریوئه نیشیزاوا؛ پیچیدگی در سادگی
شیرین محمدحسین زاده
- ۲۴۵..... سوفوجیموتو؛ آغازگر فصلی نو در معماری ژاپن
پگاه روشن
- ۲۵۵..... معماری آزاد؛ جونیا ایشیگامی
معین زندی
- ۲۶۹..... نسل جدید و چالش سطح
حسام عشقی صنعتی

سنت

- ۲۷۹..... معماری و زیبایی‌شناسی مردمان جزیره
سروش محمدپور
- ۳۰۴..... بازتاب مفاهیم فلسفی و زیبایی‌شناختی ژاپنی در معماری
فتانه اتباعی، مرتضی نیک‌فطرت
- ۳۱۱..... معماری‌دن، شعر قضا
سیامک پناهی، فرناز چراغی‌فر
- ۳۲۵..... ماچی‌با؛ مروری بر خانه‌های شهری ژاپن
هما ذاکری، سپیده پیامی‌آزاد
- ۳۳۵..... میکیو ناروسه؛ شهر و معماری در سینمای مدرن ژاپن
الهام اسفندیاری‌فرد
- ۳۴۱..... لمس ژاپنی برای خانه‌ات؛ عناصر اصلی طراحی در خانه های سنتی ژاپن
محمد گلشن

مؤخره

- ۳۵۵..... روایت تضادها از سفری به ژاپن
علی اصغر زاده
- ۳۶۳..... چگونه از تجربه ژاپن بیاموزیم
پویا خزانلی پارسا

پیشگفتار

در تاریخ معماری ژاپنی حقیقت دیرینه‌ای دیده می‌شود که تا زمان اتخاذ روش‌های معماری غربی در قرن نوزدهم، حتی یک ساختمان سنگی در ژاپن ساخته نشده بود. حتی در قلعه‌های بی‌شمار و مستحکم ژاپن به غیر از دیوار دفاعی که بنا بر روی آن ساخته می‌شد همگی بناهایی چوبی بودند. دلیل این امر به ناتوانی ژاپنی‌ها برای تقلید از بناهای سنگی و آجری چینی بر نمی‌گردد. با درک این موضوع که ساختمان‌های کم ارتفاع چوبی همانند مشابه سنگی آن‌ها، در برابر زلزله مقاوم هستند، صرفاً مردم یک جزیره دورافتاده و منزوی می‌توانند در طول دو هزار سال بر استفاده از یک ماده ساختمانی مثل چوب برای سازه‌های باربر، این چنین مصرانه متمرکز باشند. درواقع برای چیزهایی که در حالت اصیل خود هستند. امروزه نیز روش زیبایی‌شناختی باستانی ژاپنی، بر اساس این اولویت‌ها حاکم است. سیر تکامل تفکر زیبایی‌شناختی در سرزمین طلوع خورشید، جهانی از مقوله‌های بی‌مانند را در اصول متمایز درک زیبایی‌شناختی و بررسی هنری می‌آفریند. در هیچ کشور دیگری بر روی زمین، حس زیبایی‌شناختی و ارزش‌های هنری قادر نبودند که در زندگی روزمره ریشه محکمی بدوانند. بی‌شک رسالت تاریخی مردم ژاپن این است که از زیبایی و هنر تجلیل کنند. یکی از متمایزترین ویژگی‌های فرهنگ ژاپنی و آگاهی زیبایی‌شناختی این است که آن قلمروهای بیان خلاق بشر که در فرهنگ‌های دیگر به حاشیه رانده شده‌اند، در فرهنگ ژاپنی اهمیت بسیاری یافته است و کانون بازتاب شدید زیبایی‌شناختی و آفرینش هنری است. یک هنرمند ژاپنی روح زنده طبیعت را شناسایی کرده است و به جان پذیرفته است. در این واکاوی به بینشی مرمی‌خوریم که ناشی از پالایش درونی هنرمند است که ستیزه‌گری را از روح ژاپنی می‌زداید و در پی راه جستن به حقیقتی والا است. پالایشی درونی که در روح و روان ژاپنی جلوه‌گر شده است.

آراتا ایسوزاکی به نقل از پروفسور ماسائو مارویاما به این نکته اشاره می‌کند که در تاریخ سیاسی ژاپن، بنادر این کشور سه بار در طول تاریخ درهای خود را به انتخاب خود بر روی جهان گشودند. اولین بار در قرن شانزدهم و با ورود مبلغان مسیحی پرتغالی گشوده شد. این اولین تماس ژاپن با تمدن غرب بود. قبل از ورود مبلغان، تنها رابطه بین‌المللی ژاپن با چینی‌ها بود؛ رابطه‌ای که ده قرن قبل از آن آغاز شده بود. پنجاه سال پس از اولین گشودن بنادر به روی غربی‌ها ژاپنی‌ها تصمیم گرفتند که مجدداً بنادر خود را ببندند و خود را از بقیه جهان جدا کنند. به دلیل این که هزاران نفر در مدت زمان نسبتاً کوتاهی به دین مسیحیت گرویدند، حکومت شوگان از این موضوع واهمه داشت که تمدن غرب توانایی آن‌ها را در کنترل مردم کاهش دهد. بنادر ژاپن دومین بار بعد از استقرار امپراتور میجی در نیمه دوم قرن نوزدهم به روی جهان گشوده شد که معمولاً از آن به آغاز مدرنیزاسیون ژاپن نام می‌برند. همه سیستم‌های اجتماعی ژاپن با شروع قانون اساسی در دوران امپراتوری میجی اصلاح شدند تا با سیستم‌های توسعه‌یافته در اروپای غربی سازگار شوند. فرهنگ ژاپنی نیز به طرز قابل توجهی تحت تأثیر غرب‌گرایی قرار گرفت. در حدود سال ۱۹۳۰ ژاپن مجدداً به غرب پشت کرد و تا جنگ جهانی دوم یک کشور کاملاً بسته بود.

سومین بازگشایی بندرهای ژاپن در سال ۱۹۴۵ و پس از شکست در جنگ جهانی رخ داد. قانون اساسی مبتنی بر سیستم امپراتوری مورد تجدیدنظر قرار گرفت و تبدیل به نهاد دموکراتیک گردید. ژاپن مجدداً شروع به پذیرفتن جنبه‌های مختلف فرهنگ غربی کرد و در درجه اول تحت تأثیر ایالات متحده قرار گرفت. به نظر می‌رسد که در این مرحله رابطه ژاپن با فرهنگ‌های غربی در امواجی متضاد از پذیرش مشتاقانه تا طرد کامل رخ داده است و این چرخه ورود فرهنگ چینی قبل از ورود مبلغان غربی و باز و بسته شدن بنادر کشور به روی جهان چندین بار تکرار شد. اگرچه ژاپنی‌ها در ابتدا سیستم‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی خارجی را دقیقاً همان‌طور که بودند، چه چینی و چه غربی اتخاذ کردند، اما با گذشت زمان آن‌ها این سیستم‌ها را اصلاح کردند تا سنت‌های ژاپنی خود را در آن لحاظ کنند. در دهه ۱۹۳۰ ژاپنی‌ها احتمال میانجیگری موفقیت‌آمیز بین این دو را تشخیص دادند که سرانجام آن را به عنوان هدف معماری خود اعلام کردند. ساختارهای مدرن مکعبی بر اساس اصول طراحی منطقی و کاربرد برخی از ظرافت‌های سنتی و تزئینی ساخته و با سقف‌های سبک شرقی پوشانده شده‌اند. اگرچه طرفداران

سیک امپراتوری از ویژگی‌های معماری محلی یا بومی در مقابل ویژگی‌های بین‌المللی معماری مدرن که خاستگاه کشورها در آن قابل‌شناسایی نبودند، حمایت می‌کردند. چند سال بعد، ژاپن با آلمان نازی متحد می‌شود و تعهد خود را نسبت به یک رژیم کاملاً ناسیونالیستی نشان می‌دهد. برخلاف معماران آلمانی، معماران ژاپنی به دلایل سیاسی و ایدئولوژیکی از مرزهای کشور خارج نمی‌شوند و معماران با تعصب ژاپنی مصمم بودند تا راهی برای میانجیگری ماهرانه بین معماری سنتی و مدرن پیدا کنند. برونو تات معمای آلمانی به انگیزه آن‌ها تحرک بخشید. وی در سال ۱۹۳۳ آلمان را به مقصد ژاپن ترک کرد و به تمجید از معماری ویلا کاتسورا در کیوتو پرداخت. او نشان داد که چگونه ساختار فضایی معماری سنتی ژاپن با معماری مدرن مقایسه می‌شود و از کاتسورا به‌عنوان یک بنای کلاسیک یاد می‌کند که با پارتئون رقابت می‌کند. بسیاری از معماران ژاپنی در تلاش برای ایجاد مبانی تئوری بودند که از طریق آن صرفاً خواستار اوج‌گیری مدرنیسم نبودند بلکه به دنبال همگرایی و ارتباط میان معماری سنتی ژاپن و مدرن بودند و در مرز بین آن‌ها تلاش می‌کردند.

سوتمی هوریگوچی معمار ژاپنی اوایل قرن بیستم از اولین مدافعان این ایدئولوژی بود؛ اما در طراحی‌های خود برای ادغام عجولانه عناصر دو معماری تحت فشار قرار نگرفت. در عوض، او راه‌حلی را انتخاب کرد که اجازه می‌دهد معماری موردعلاقه او که به سبک سوکیا بود با معماری مدرن اولیه در کنار هم زندگی کنند؛ و کنزو تانگه اولین معمار ژاپنی بود که صریح‌ترین راه‌حل برای این مسئله را در اوایل دهه چهل میلادی مطرح نمود. او با برنده شدن در مسابقه معماری طراحی تالار فرهنگی ژاپن در بانگوک به طرز ماهرانه‌ای معماری سنتی ژاپن را با معماری مدرن تلفیق نمود. سازماندهی فضایی این بنا بر اساس نظام ساخت معماری چوبی ژاپن بود. این پروژه منجر به توجه جهانی به معماری معاصر ژاپن بعد از جنگ جهانی دوم بود که در نتیجه برای سومین بار بنادر ژاپنی به‌سوی دنیا گشایش یافت.

یونونو یوگنار، معمار آمریکایی و نویسنده کتاب «درآمدی بر معماری معاصر ژاپن، چالش‌ها و توسعه‌ها» به وضعیت معماری معاصر ژاپن در دهه شصت میلادی پرداخته است. او کتاب‌های متعددی درباره معماری ژاپن به نگارش درآورده است. روندهای مختلف موردبحث در این کتاب موازی با تحولات بین‌المللی معماری معاصر بود و چرخه میانجیگری منحصر به فرد میان مدرنیسم و سنت‌گرایی به‌تازگی به پایان رسیده بود. رشد ناگهانی اقتصادی، گسترش شهری و رونق ساخت‌وساز دهه شصت بیش از ده سال ادامه داشت تا اینکه شوک نفتی در اوایل دهه ۷۰ رخ داد و در این دوره آهنگ اصلی چرخه بعدی شکل گرفت. فن‌آوری‌های نوین معماری که به‌راحتی توسط ژاپنی‌ها تسلط یافت، مستقیماً در ایجاد امکانات جدید معماری (جنبش متابولیسم) اعمال شد. نیاز به کوتاه کردن زمان ساخت‌وساز در شهرهای پرجمعیت ژاپن هم‌زمان با توسعه سریع همراه بود.

پیروان معماری معاصر ژاپن، مجذوب مفاهیم سازش‌ناپذیر آن هستند. در هیچ کجای دیگر شاهد چنین راه‌حل‌های نوآورانه، چنین پلان‌های کوچک یا تجربه‌گرایی آزاد در اجرا نیستیم و در هیچ کجای دیگر شاهد چنین راه‌حل‌های ضروری‌ترین ملزومات مورد استفاده قرار نگرفته‌اند. معماری آوانگارد در سرزمین جزیره، غنی و متنوع است. این معماری پیشرو دربرگیرنده معماران خلاق و جریان‌ساز فراوانی است. تویو ایتو از جمله معمارانی محسوب می‌شود که همواره در آثار خویش در جست‌وجوی شیوه‌های نوین و تکنولوژی روزآمد برای پیوند میان تکنولوژی، طبیعت و معماری بوده است. او با منبع الهام قراردادن طبیعت و با به‌کارگیری از تکنولوژی جدید، هم درصدد خلق فرم‌های انتزاعی معماری است که کارکرد سازه‌ای دارند و هم دغدغه این را دارد تا سازهایی را طراحی کند که وجه زیبایی‌شناسانه اثر را تقویت نمایند. او بیانگر زبان معماری رویاگرانه‌ای است که سازه را نه به‌عنوان یک عامل محدودکننده یا بازدارنده، بلکه به‌مثابه یک جریان و پیوستار می‌بیند. سوفوجیموتو از دیگر معماران پیشرو به بازگشت به گذشته یعنی زمانی که چیزی به نام معماری نبود، تأکید بسیار دارد و این طرز فکر را همواره در طراحی پروژه‌هایش در نظر دارد. برای او، بازگشت به گذشته با درس گرفتن از طبیعت و آمیختن آن با معماری معنا پیدا می‌کند. او در طرح‌هایش همواره درصدد است منظره طبیعی ایجاد کند که انسان همیشه با آن آشنا بوده است. او که در شهری کوهستانی و جنگلی بزرگ شده است، همیشه در طرح‌هایش می‌کوشد تا فضاهایی در میان درختان به

وجود آورد که ساکنان آن در حین بالا رفتن از آن‌ها مانند تپه‌ای، در هر لحظه فضایی با کاربرد جدیدی مناسب با نیازشان کشف می‌کنند و این فضاها معماری‌ای بینابین معماری و طبیعت را به وجود می‌آورند.

رویکردهای رادیکال سچیم، او را به یکی از تأثیرگذارترین الگوهای حال حاضر به‌ویژه در میان نسل جوان تبدیل کرده است. او مانند توبو ایتو علاقه دارد شفافیت را امتحان کرده تا مرز بین وجود فیزیکی و مجازی را کشف نماید. در واقع، مضمون اصلی او، رابطه یک ساختمان با محیط پیرامون آن است که در آن، گذار، موضوعی حیاتی است. شیگرو بن که شخصیتی نسبتاً کم‌حرف و تودار دارد، احتمالاً خیره‌کننده‌ترین شخصیت صحنه معماری امروز ژاپن است. او در نوشتارها و پروژه‌های اجتماعی خود، علاقه یکسانی به سازه، زیبایی‌شناسی و کانسپت‌های فضایی نشان می‌دهد. این تادائو آندو بود که در حدود ۲۵ سال پیش بدون توجه به مدهای غالب، قاطعانه شروع به پیمودن مسیر خود کرد. او از اولین معمار ژاپنی بود که تأثیر قابل‌توجهی بر معماری در سراسر جهان گذاشت. در نهایت اگر بخواهیم سنت و فرهنگ شگفت‌انگیز و منحصر به فرد ژاپن را در شعر با هایکوهای ماتسونو باشو، در سینما با آکیرا کوروساوا، در نقاشی با «بیخ ترک‌خورده» مارویاما اوکیو نشان دهیم در معماری نیز این امر را می‌توان با آثار معمار نسل جوان این کشور، جونیا ایشیگامی به رخ کشید. این معمار جوان ژاپنی می‌تواند الگویی مناسبی برای دیگر معماران تازه فارغ‌التحصیل‌شده شرقی باشد که بدون تبعیت مطلق از فرآورده‌های ذهنی و فرهنگی غرب، سعی در حفظ ریشه‌های فکری و در عین حال ارائه محصول فکری و هنری نو به دنیا دارد.

در دو دهه اخیر، معماری معاصر ژاپن از بالاترین تحسین بین‌المللی برخوردار بوده است. امروزه تعدادی از دست‌اندرکاران آن، نوآوران پیشرویی در دنیای معماری هستند. باین وجود، معماری ژاپن همیشه با جریان اصلی بین‌المللی کمی متفاوت بوده است، زیرا سنت یکی از مؤلفه‌های رایج در این کشور است. از طرف دیگر، ژاپن به‌طور سنتی نسبت به تأثیرات بیرونی دعوت‌پذیری زیادی را از خود نشان داده است. همان‌طور که در گذشته، ژاپنی‌ها بسیاری از جنبه‌های فرهنگی چین را پذیرفته بودند و اغلب آن‌ها را در این فرآیند پالایش می‌کردند (به عنوان مثال این بودیسم و تکنیک‌های ساخت معبد، هنر نوشتن و مراسم چای) و پس از جنگ جهانی دوم نیز از فرهنگ اروپا و آمریکا مشتاقانه تأثیرات معماری را از بیرون پذیرفته و جذب کرده‌اند. اما چه چیزی باعث شده معماری ژاپن - و به‌ویژه خانه‌ها - تا این حد بی‌نظیر باشد؟ این فقط ظرافت و نکته‌بینی آن‌ها نیست که طراحی‌شان را از سایرین متمایز می‌کند. معماری ژاپنی متنوع است؛ از طراحی ظریف و مینیمالیستی گرفته تا سازه‌های برجسته متشکل از اشکال بدیع هندسی که در عین حال از وحدت زیبایی‌شناختی قوی و عملکرد هوشمندانه‌ای برخوردار است.

ما نمی‌توانیم در مورد معماری ژاپنی صحبت کنیم بدون اینکه از مینیمالیسم سخن به میان آوریم، این دو تقریباً مترادف یکدیگر هستند. مینیمالیسم، پس از جنگ جهانی دوم، در دنیای هنر غرب ریشه دواند و واکنشی به دنیای هنری بود که از رونق افتاده و بسیار آکادمیک به نظر می‌رسید. باین حال، طراحی ژاپنی، مینیمالیسم را قرن‌ها زودتر یعنی از اوایل فرهنگ هیگاشیاما در قرن پانزدهم، نمایش داده بود. معماری ژاپنی با تبعیت از اصل زیبایی‌شناختی وابی سابی که جهان‌بینی عمیق‌تری را بر اساس پذیرش گذرا بودن و نقص نشان می‌دهد، همیشه اصالت و سادگی را به باورنکردنی‌ترین روش‌ها پرورش داده است. مطمئناً درک ژاپنی‌ها از مینیمالیسم بالاتر از همگان است. اما این تمام چیزی نیست که طراحان ژاپنی روی میز می‌آورند. در محیط شهری متراکم توکیو و دیگر شهرهای ژاپن، فضا کم است. فضاهای کوچک، باقیمانده، زمین‌های قناس یا فضاهای میان بافتی بین دو ساختمان، بسیار مورد استفاده مجدد قرار می‌گیرند. پت آرکیتکچر^۱ اصطلاحی است که توسط آنتلیه معروف طراحی ژاپنی بُو وُو ابداع شد و برای توصیف ساختمان‌هایی به کار رفت که به فضای باقی‌مانده شهرهای ژاپن جا داده شده‌اند. این سایت‌های عجیب، محدودیت‌های غیرمعمولی به وجود می‌آورند و فرم‌های جالب‌توجهی در ساختمان

ایجاد می‌کنند. از برخی جهات، فرم نهایی، محصولی از محدودیت‌ها است. ساختمان‌ها از کیفیت مینیاتوری برخوردار بوده و در پاسخ به محدودیت‌های زمین، راه‌حل‌های ابتکاری را اتخاذ می‌کنند. این میکرومعماری‌ها به‌عنوان یک همراه کوچک زیبا برای ساختمان‌های اطراف که بافت شهر را تشکیل می‌دهند ظاهر می‌شوند، از این رو این نام روی آن‌ها گذاشته شده است. در کنار سازه‌های مینیمال زیبا و طرح‌های جانی عجیب و غریب، خیابان‌های ژاپن برخی از آوانگاردترین خانه‌ها را در خود جای داده‌اند. چرا مرزهای زیبایی‌شناختی چنان شجاعانه درنوریده می‌شوند و نه فقط توسط آب‌ثروتمندان، بلکه توسط طبقه متوسط نیز استفاده می‌شود؟ به نظر می‌رسد که این گرایش به نوآوری و خلاقیت ناشی از کیفیت اقتصادی غیرمعمول بازار مسکن در ژاپن است. درحالی‌که دنیای غرب افزایش تدریجی ارزش خانه‌ها را پیش‌بینی می‌کند، عکس آن برای ژاپن صادق است: خانه‌ها دقیقاً مانند هر کالای مصرفی مستهلک می‌شوند و به طور میانگین پس از گذشت سی سال تخریب می‌گردند! در ژاپن تصور می‌شود که یخچال بتواند بیشتر از خانه عمر کند. از آنجا که خانه‌های غربی نه صرفاً برای تکنگ ساکنان، بلکه برای سلیقه عمومی خریداران آتی طراحی می‌شوند، سلیقه شخصی نمی‌تواند تعیین‌کننده باشد؛ اما همان‌طور که در ژاپن اتفاق می‌افتد، سلیقه نامتعارف و بیان شخصی کاملاً حکم‌فرماست.

در نهایت، شاید این همان چیزی باشد که ما را مجذوب معماری ژاپنی می‌کند: همنشینی سبک زندگی سنتی و مدرن، شیوه‌ای که هر دو به طور طبیعی پذیرفته می‌شوند؛ و بدیهی است که این یک تنش، یا حل و فصل تنش است که وضعیت جامعه ژاپن را که همواره در تلاش برای همزیستی مسالمت‌آمیز بین روح زمانه و سنت می‌باشد، منعکس می‌نماید. ایده نگارش کتاب درآمدی بر معماری ژاپن زمانی به ذهنمان خطور کرد که شاهد حضور گفتمانی در عرصه محافل معماری در داخل کشور هستیم که با همکاری رسانه‌های غالب و تعدادی از معماران صاحب‌نام، مسیر فکری اندیشه‌های نظری معماری را به بیراهه هدایت می‌کنند و کمبود منابع تئوریک با رویکردهای مختلف بر این بحران ناشی از تزریق اندیشه‌های اپیدئولوژیک دامن زده است. لذا در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود اقدام به آماده‌سازی مجموعه کتاب‌های اندیشه‌های تئوریک در معماری نمودیم که اولین شماره آن به این کتاب اختصاص دارد. معماری ژاپن که نماد بارزی از برهم زدن مرزبندی دوگانه مبنی بر معماری به‌مثابه یک اثر مفهومی و معماری به‌مثابه تجربه فضا است، در مسیر همگرایی بین این دو رویکرد قرار گرفته است. البته علاقه‌مندی فراوان معماران ایرانی به معماری ژاپنی و با توجه به این‌که معماران ژاپنی متعددی، برنده معتبرترین جایزه معماری (پریتزکر) شده‌اند، ما را به جمع‌آوری مجموعه مقالاتی پیرامون معماری ژاپن تشویق نمود. هدف این کتاب صرفاً معرفی پروژه‌های معماری ژاپن نبوده؛ بلکه روند شکل‌گیری معماری معاصر ژاپن و فلسفه طراحی معماران ژاپنی، مقصود اصلی این مقالات بوده است. بیش از نود درصد مطالب مورد استفاده در این کتاب از منابع اصلی بوده و قابل استفاده برای همه دانشجویان، اساتید و معماران حرفه‌ای می‌باشد. از دوستان عزیزمان که در آماده‌سازی و نگارش این مقالات با ما همکاری کردند بی‌نهایت متشکریم و همچنین از انتشارات فاخر فکرو و جناب آرش حیدریان مدیر محترم انتشارات که تلاش زیادی برای آماده‌سازی و چاپ این کتاب نموده‌اند، بی‌نهایت سپاسگزاریم.

مرتضی نیک‌فطرت. حسام عشقی صنعتی

فروردین ۱۴۰۰ شمسی